

Lance Carver
Cyngor Bro Morgannwg
Swyddfeydd Dinesig
Heol Holton
Y Barri
CF63 4RU

Dyddiad: 03 Awst 2020

Annwyl Lance Carver,

Adolygiad Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) o Berfformiad Awdurdodau Lleol Ebrill 2019 – Mawrth 2020

Mae'r cod ymarfer ar gyfer adolygu gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2019, yn amlinellu ein bwriad i ysgrifennu a chyhoeddi llythyr blynyddol i awdurdodau lleol a fydd yn:

- rhoi adborth ar weithgarwch arolygu a gwerthuso perfformiad a gwblhawyd gennym yn ystod y flwyddyn
- adrodd ar y cynnydd y mae'r awdurdod lleol wedi'i wneud o ran gweithredu argymhellion arolygiadau a/neu adolygiadau ymarfer plant ac oedolion
- nodi ein blaenraglen waith

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi ein hadolygiad o berfformiad Cyngor Bro Morgannwg wrth gyflawni ei swyddogaethau statudol o ran gwasanaethau cymdeithasol rhwng mis Ebrill 2019 a mis Mawrth 2020.

Rydym yn cydnabod nad oedd modd i ni gwblhau'r cyfarfod adolygu perfformiad blynyddol o ganlyniad i'r amgylchiadau digynsail sy'n gysylltiedig â COVID-19.

Fodd bynnag, credwn fod buddion sylweddol o hyd o ran nodi a thynnu sylw'r awdurdod lleol a'i bartneriaid at y meysydd o cryfderau ac gwelliannau sy'n ofynnol. Bwriad y llythyr yw cynorthwyo'r awdurdod lleol a'i bartneriaid i wella'n barhaol.

Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC)
Swyddfa Llywodraeth Cymru
Sarn Mynach
Cyffordd Llandudno
LL31 9RZ
www.arolygiaethgofal.cymru

☎ 0300 790 0126
☎ 0872 437 7303
✉ CIW@gov.wales

Care Inspectorate Wales (CIW)
Welsh Government Office
Sarn Mynach
Llandudno Junction
LL31 9RZ
www.careinspectorate.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'n dilyn pedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, a'n dull cynyddol gydweithredol a seiliedig ar gryfderau o hybu gwelliant.

Caiff cynnwys y llythyr hwn ei lywio gan y gweithgarwch gwerthuso perfformiad a gynhaliwyd gan yr arolygiaeth yn ystod y flwyddyn. Mae hyn wedi cynnwys:

- gweithgarwch ymgysylltu, mewn perthynas â phobl hŷn (65 oed a throsodd), a gynhaliwyd rhwng 4 Gorffennaf a 15 Awst 2020
- cyfarfod ymarfer a pherfformiad a gynhaliwyd â'r Pennaeth Gwasanaethau Oedolion ar 6 Awst 2020
- cyfarfod ymarfer a pherfformiad a gynhaliwyd â'r Pennaeth Gwasanaethau Plant ar 6 Awst 2020
- gweithgarwch â ffocws blynyddol a gynhaliwyd ym maes gwasanaethau plant ar 4 a 5 Tachwedd 2019
- cyfarfod â Chyngor Bro Morgannwg a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro i adolygu hunanwerthusiad o waith mewn perthynas â hybu annibyniaeth i bobl hŷn ar 22 Tachwedd 2019
- gweithgarwch â ffocws blynyddol a gynhaliwyd ym maes gwasanaethau oedolion ar 18 a 19 Chwefror 2020

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi bod yn cynnal trafodaethau â chi wrth i'r holl weithgareddau a restrir uchod fynd rhagddynt, ac felly mae cynnwys ein llythyr perfformiad blynyddol yn adlewyrchiad cywir o'n canfyddiadau parhaus a rennir â chi yn gyson.

Crynodeb o gryfderau a meysydd i'w gwella yn unol ag egwyddorion Deddf 2014

Llesiant

Mae'r awdurdod lleol yn cael budd o dîm uwch-reolwyr profiadol. Mae arweinyddiaeth effeithiol yn amlwg ar bob lefel, yn gweithio tuag at weledigaeth a rennir sy'n pwysleisio pwysigrwydd dewis ac annibyniaeth yn ogystal â chynnal trefniadau teuluol. Mae gwaith a ddechreuwyd eisoes wedi datblygu yn ystod 2019-2020 er mwyn cysoni strwythurau gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant, i gefnogi dulliau yn y gymuned leol sy'n canolbwyntio ar gyflawni canlyniadau da i bobl yn well.

Mae swm sylweddol o waith yn ystod y 12 mis diwethaf wedi canolbwyntio ar aildrefnu'r 'drws ffrynt' i wasanaethau oedolion a gwasanaethau plant er mwyn sicrhau bod pobl yn cael gwasanaethau help cynnar amserol. Mae gwasanaethau ataliol wedi cael eu hehangu drwy gynnwys asiantaethau partner o sectorau statudol a thrydydd sectorau, gan gynnwys staff yr heddlu a llyw-wyr cymunedol mewn meddygfeydd. Mae'r holl staff, gan gynnwys partneriaid, wedi cael eu hyfforddi i gynnig gwybodaeth, cyngor a help o ansawdd uchel ac i roi cymorth i bobl cyn i'w hanghenion ddatblygu. Fodd bynnag, gwnaethom nodi yn ystod ein gweithgareddau â ffocws nad yw 'sgysiau am yr hyn sy'n bwysig' bob amser yn digwydd yn ddigon buan. Serch hynny, gwelsom fod yr holl weithwyr proffesiynol yn ymrwymedig i gyflawni ymarfer sy'n seiliedig ar gryfderau. Gellid gwella prosesau ymgorffori dulliau sy'n seiliedig ar gryfderau ymhellach drwy fabwysiadu model ymarfer gwaith cymdeithasol cyson. Rydym yn cydnabod bod gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant yn gweithio'n rhagweithiol tuag at gyflawni hyn dros y 12 mis nesaf.

Mae cymorth corfforaethol a gwleidyddol cryf ar gyfer gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant a dealltwriaeth drwyadl sydd wedi'i datblygu'n dda o gryfderau a heriau presennol.

Pobl

Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi ceisio barn pobl. Lluniwyd y Strategaeth Anabledd Dysgu Rhanbarthol, a lansiwyd ym mis Mehefin 2019, ar y cyd â phobl ag anabledd dysgu, eu teuluoedd a'u gofalwyr. Mae gweithgareddau ymgynghori wedi cael eu cynnal mewn perthynas ag ail-leoli gwasanaethau dydd i bobl hŷn a gyda phlant a theuluoedd mewn perthynas â chynllunio gwasanaethau. Fodd bynnag, gwelsom y gallai Cyngor Bro Morgannwg gael budd o ddilyn argymhellion a wnaed gan ddefnyddwyr gwasanaeth mewn ffordd fwy systematig er mwyn sicrhau'r effaith fwyaf posibl. Yn ystod ein gweithgareddau â ffocws a'n gweithgareddau ymgysylltu, dywedodd y rhan fwyaf o bobl wrthym eu bod yn cael eu trin ag urddas a pharch a bod pobl yn gwrando arnynt. Er i lawer o bobl ddweud nad oedd unrhyw un wedi gofyn iddynt am adborth am y ddarpariaeth, ar y cyfan, pan ofynnwyd iddynt, rhoddodd y bobl adborth gadarnhaol am wasanaethau a gawsant a'r staff a oedd yn darparu gwasanaethau. Roedd rhai pobl yn teimlo nad oedd gwasanaethau a gweithgareddau lleol bob amser yn darparu'r hyn yr oedd ei angen arnynt.

Mae angen gwneud mwy o waith er mwyn gwella amseroldeb asesiadau gofalwyr ac annog gofalwyr i ymgymryd â gwasanaethau, er bod cymorth i ofalwyr yng Nghyngor Bro Morgannwg wedi cynyddu dros y flwyddyn ddiwethaf yn gyffredinol. Mae swyddogion cymorth i ofalwyr ym mhob tîm oedolion. Maent yn cynnig cymorth byrdymor a gallant helpu gyda grantiau seibiant. Mae hwb i ofalwyr ar gael hefyd ym Mhenarth ac mae cynlluniau yn mynd rhagddynt i agor cyfleusterau 'galw heibio' mewn lleoliadau eraill.

Mae'r gweithlu gwaith cymdeithasol yng Nghyngor Bro Morgannwg yn gymharol sefydlog ac mae morâl yn dda. Dywedodd y staff y gwnaethom gwrdd â nhw yn ystod ein gweithgarwch â ffocws wrthym eu bod yn cael cymorth, hyfforddiant a goruchwyliaeth dda. Ym maes gwasanaethau i oedolion, mae ymgyrchoedd recriwtio wedi bod yn llwyddiannus pan oedd swyddi gwag wedi codi; llai felly ym maes gwasanaethau plant, er i'r cyngor lwyddo i recriwtio i swyddi gwag allweddol yn ystod y flwyddyn. Lle mae swyddi gwag o hyd, caiff y rhain eu cyflenwi gan staff asiantaeth sy'n hirdymor ar y cyfan. Mae ymgyrchoedd recriwtio Ymarferwyr Iechyd Meddwl Cymeradwy hefyd wedi gwella ond maent yn parhau i fod yn fregus; defnyddir staff asiantaeth i gyflenwi rhai swyddi ac mae Cyngor Bro Morgannwg wedi cymryd camau i wella ymgyrchoedd recriwtio ar gyfer y swyddi gwag sy'n weddill.

Mae'r awdurdod lleol yn parhau i gael ei herio gan y gofynion cofrestru ar gyfer gweithwyr gofal cartref. Ar adeg cyhoeddi'r adroddiad hwn, nid oedd nifer sylweddol o'r gweithlu gofal cartref wedi'u cofrestru â Gofal Cymdeithasol Cymru, fel sy'n ofynnol.

Rydym yn parhau i fonitro gweithrediad Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid sydd wedi nodi nad yw'r awdurdod lleol, yn yr un modd a llawer o rai eraill yng Nghymru, yn gallu bod yn sicr nad yw hawliau dynol pobl yn cael eu torri drwy gael eu hamddifadu o ryddid yn anghyfreithlon. Byddwn yn cyhoeddi ein cyd-adroddiad cenedlaethol ar y Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid maes o law

Atal

Mae Cyngor Bro Morgannwg yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaethau cymorth cynnar ac atal, gan gydnabod yr effaith o ran gwella canlyniadau i bobl yn ogystal â lleihau pwysau ar wasanaethau rheoleiddiedig.

Er enghraifft, mae Gwasanaeth Adnoddau Cymunedol y Fro, sy'n ddarpariaeth amlddisgyblaethol, yn canolbwyntio ar atal yr angen i fynd i'r ysbyty yn ogystal ag anelu at gefnogi prosesau rhyddhau cleifion o'r ysbyty mewn modd amserol. Yn ystod ein gweithgarwch â ffocws ym maes gwasanaethau oedolion, gwelsom Gyllid Gofal Integredig yn cael ei fuddsoddi mewn ffordd greadigol. Fodd bynnag, mae problem sylweddol o ran adnoddau ym maes gofal cartref y sector annibynnol, sy'n arwain at oedi wrth ddarparu pecynnau gofal i bobl. Mae Gwasanaeth Adnoddau Cymunedol y Fro yn ymateb i'r oedi hwn ac yn gallu lliniaru mewn rhai achosion. Er gwaethaf y datblygiad hwn, bu cynnydd yng nghyfradd y bobl dros 75 oed a oedd yn wynebu oedi yn yr ysbyty am resymau gofal cymdeithasol yn ystod 2019-2020 o ganlyniad i'r heriau hyn.

Ym maes gwasanaethau plant, mae niferoedd y plant sy'n derbyn gofal wedi lleihau yn ystod 2019-2020 yn erbyn trywydd a oedd yn codi'n flaenorol. Mae'r Bwrdd Lleihau Plant sy'n Derbyn Gofal wedi canolbwyntio ar gymryd risgiau diogel. Mae'r strwythur newydd wedi hwyluso gallu gwaith cymdeithasol i adolygu a, lle y bo'n ddiogel gwneud hynny, ddirymu Gorchmynion Gofal. Mae buddsoddiadau drwy'r Gronfa Gofal Integredig wedi cael eu defnyddio i gefnogi'r gwaith hwn o ran lleihau lleoliadau gyda pherthnasau. Mae digonolrwydd lleoliadau yn parhau i fod yn heriol.

Yn ystod 2018, roedd ein rhaglen waith yn canolbwyntio ar blant a phobl ifanc sydd wedi bod mewn gofal. Mae'r [adroddiad](#) ar gael ar ein gwefan. Mae'r canfyddiadau allweddol yn tynnu sylw at feysydd i'w gwella mewn perthynas â phroffil, digonolrwydd, ymarfer, partneriaethau, sefydlogrwydd, llywodraethu a rhianta corfforaethol. Mae llawer o'r meysydd i'w gwella a nodwyd gennym yn parhau i gael eu hystyried gan Grŵp Cyngori'r Gweinidog Llywodraeth Cymru ar gyfer gwella canlyniadau i blant a phobl ifanc sydd wedi cael profiad o ofal, ac rydym hefyd yn gobeithio y bydd awdurdodau lleol yn ystyried eu cyfraniad eu hunain at fynd i'r afael â'r canfyddiadau hyn. Byddwn yn monitro datblygiad strategaeth gomisiynu a sefyllfa'r farchnad sydd ei hangen yn fawr er mwyn mapio galw am wasanaethau yn y dyfodol ac i helpu i lywio'r farchnad.

Ym mis Rhagfyr 2019, gwnaethom ysgrifennu at bob awdurdod lleol yn gofyn am wybodaeth am adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn sgil ei ymchwiliad i blant sydd wedi cael profiad o ofal, yn benodol argymhelliad 5 sy'n ymwneud ag effeithiolrwydd ac amllder adolygiadau diwedd lleoliad. Diolch am eich ymateb. Rydym yn nodi cadarnhad o gydymffurfiaeth Cyngor Bro Morgannwg â rhan 6 y cod ymarfer, yn ogystal ag arferion da mewn perthynas â chyfarfodydd ymyrryd ac ystyriaeth o sut i gefnogi yn y ffordd fwyaf effeithiol blant a phobl ifanc y mae eu lleoliadau yn chwalo.

Partneriaethau

Mae amrywiaeth o bartneriaethau effeithiol sefydledig yn amlwg yn y sector statudol. Mae trefniadau rhanbarthol strategol rhwng Cyngor Caerdydd a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro wedi'u datblygu'n dda gyda Byrddau Partneriaethau a Byrddau Diogelu Rhanbarthol yn goruchwyllo'r gwaith o wella canlyniadau i bobl. Mae nifer o grwpiau

cynllunio a chomisiynu ar y cyd, megis grwpiau anabledd, partneriaethau plant ac iechyd meddwl a threfniadau maethu a mabwysiadu yn arwain at ddarpariaeth gwasanaeth sy'n diwallu anghenion y boblogaeth ranbarthol a lleol.

Mae'r awdurdod lleol hefyd yn cynnal dull cryf o gefnogi'r trydydd sector, a ddangoswyd drwy ddiogelu cyllid ar gyfer buddsoddiadau'r trydydd sector.

Mae gwaith partneriaeth strategol yn effeithiol ym maes gwasanaethau oedolion, a ddangoswyd gan dair swydd uwch-reolwr integredig. Mae Pennaeth Gwasanaethau Oedolion yn rôl integredig sy'n hirsefydledig yn y Fro. Mae'r strwythur yn y cylch gwaith hefyd yn integredig sy'n darparu gwerth ychwanegol at weithio ar draws y sectorau gofal iechyd a gofal cymdeithasol. Yn ogystal, mae Pennaeth Gofal Integredig hefyd yn swydd ranbarthol, ac mae deiliad y swydd yn gweithio'n agos gyda rheolwyr gweithredol yn y tri sefydliad ar draws y bartneriaeth, Cyngor Bro Morgannwg, Cyngor Caerdydd a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, i gynllunio systemau a phrosesau sy'n rhoi dull cyson ond sy'n cydnabod bod amrywiaeth o ran anghenion ar draws ffiniau lleol a ranbarthol. Ym maes gwasanaethau plant mae gwaith partneriaeth strategol hefyd yn effeithiol. Er enghraifft, datblygiad strategaeth gorfforaethol ar gyfer plant y mae angen gofal a chymorth arnynt lle mae partneriaid yn cydnabod eu cyfrifoldebau o ran gwella canlyniadau i blant a theuluoedd yn benodol. Mae gwasanaeth glasoed (11+) ranbarthol wedi cael ei roi ar waith. Mae gwasanaeth cyfarfodydd grŵp teuluol a gwasanaeth therapiwtig hefyd wrthi'n cael eu datblygu gyda Chyngor Caerdydd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro a phartneriaid yn y trydydd sector.

Nid yw System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru wedi cael ei mabwysiadu gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro eto. Nid oes amserlen wedi'i gosod er mwyn i hyn ddigwydd. Mae angen i Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro wneud penderfyniad strategol er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn. Mae ansicrwydd parhaus yn creu heriau o ran rheoli ac effeithlonrwydd llif gwaith ac yn cynyddu risg lle na chaiff gwybodaeth ei rhannu â gweithwyr proffesiynol sy'n rhan o ofal unigolyn. Mae mynediad i systemau ei gilydd hefyd yn parhau i achosi problemau. Fodd bynnag, yn ystod ein gweithgarwch â ffocws ym maes gwasanaethau i oedolion gwelsom nifer o enghreifftiau o rannu gwybodaeth yn gadarnhaol rhwng staff gofal cymdeithasol a gofal iechyd a oedd yn hybu'r canlyniadau gorau i bobl.

Cynllun Adolygu Perfformiad AGC ar gyfer 2020-2021

Roedd ein rhaglen arolygu thematig ar gyfer 2019-2020 yn canolbwyntio ar waith atal a hybu annibyniaeth i bobl hŷn yn y gymuned. Ar gyfer yr arolygiad thematig presennol o wasanaethau plant, mae'r ffocws ar atal, partneriaethau a phrofiadau plant anabl. O ganlyniad i'r argyfwng presennol sy'n gysylltiedig â COVID-19, rydym wedi gohirio cyhoeddi ein hadroddiad ar wasanaethau pobl hŷn ac wedi gohirio'r holl weithgareddau sy'n ymwneud â'r adolygiad o gymorth i blant anabl. Byddwn yn rhoi gwybod i chi maes o law pryd rydym yn rhagweld y byddwn yn ailgychwyn ein harolygiadau.

Rydym yn gobeithio cyhoeddi'r adroddiad cenedlaethol ar wasanaethau oedolion hŷn maes o law, a hoffem achub ar y cyfle hwn i ddiolch i chi am gyfraniad eich awdurdod lleol at hyn.

O ganlyniad i'r amgylchiadau hyn nad oedd modd eu rhagweld, rydym wrthi'n adolygu ac yn ystyried ein cynllun gwaith ar gyfer gweddill 2020-2021.

Cydweithiodd AGC ag Arolygiaeth Cwnstablïaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi, Arolygiaeth Prawf Ei Mawrhydi, Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) ac Estyn i ddatblygu model ar gyfer cyd-arolygu trefniadau amddiffyn plant yng Nghymru. Cafodd y dull gweithredu hwn ei dreialu yn ystod hydref 2019. Roedd hyn yn enghraifft wych o ffyrdd newydd o weithio ledled Cymru, gan gynnig ymgyrch gwirioneddol i sicrhau cydweithio ac integreiddio mewn gwasanaethau cyhoeddus.

Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda Gofal Cymdeithasol Cymru i gefnogi gwelliannau mewn gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Sylwer bod copi o'r llythyr hwn wedi cael ei anfon at gydweithwyr yn Swyddfa Archwilio Cymru, Estyn ac AGIC hefyd. Mae AGC yn gweithio'n agos gydag arolygiaethau partner i ystyried y safbwynt corfforaethol ehangach y mae gwasanaethau cymdeithasol yn gweithio ynddo, ynghyd â chyd-destun lleol ar gyfer perfformiad gwasanaethau cymdeithasol.

Byddwn yn cyhoeddi fersiwn derfynol y llythyr hwn ar ein gwefan.

Yn gywir

Lou Bushell-Bauers
Pennaeth Arolygu Awdurdodau Lleol

Cc.
Archwilio Cymru
AGIC
Estyn